

MAGYAR KURIER

Indult Bétsből, Pénteken December' 12-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Afrikai Tolvaj-Státusok.

A' tengeri vidékekről érkező tudósítások néhány napoktól fogva igen félelmes kifejezésekkel beszélnek az Algiriából kivezett hajós tsoportról, úgy adván elő annak czélzását, mint ha az, a' ragadozáson kívül leginkább a' pestisnek a' maga ellenségeihez való általplántálásával iparkodna ezeket megrontani. Itt következnek néhány tudósítások, mellyek ezen tárgyat egygyik a' másiknál félelmesebb színnel rajzolják-le. — A' Hágában lévő Prusszus Követ Hertzog Hatzfeld így irt Nov. 22-dikén az Amsterdamban lévő Prusszus Konzulhoz: — „Hozzáim bizonyos tudósítások érkeztek azeránt, hogy azon Algiriai hajókon, mellyek a' tengerékre oly rendléssel kiveztek, hogy minden Német hajókat, név szerént minden Prusszsiából valókat, üldözzenek, pestis uralkodik. Ezeket Oktober' 20-dikán a' Sz. Vincent fokánál látták, a' honnét erre felé, a' Német tengerre, intézték evezéseket.“

Még hathatósabb kifejezésekkel irt a' Madridban lévő Prusszus Ágens November' 3-dikán a' Bordeauxban tartózkodó Prusszus Konzulhoz: — „Sietek tudtára adni uraságodnak, hogy egy 5 vagy 6 apró hadi hajókból álló Algiriai tsoport a' Gibráltári keskeny tengeren kivezett, hogy a' Prusszus és egyéb Német hajókat üldözze. A' Sz. Vincent torkánál *Jeune Amandé* nevű Brigget elfogván onnét Észak felé vette evezését,

oly tzelzással, hogy még a' Német partok mellett is üldözze hajóinkat. Kérem az urat, hogy ezen dolog eránt tegye figyelmetessé az ott találtatható Prusszus hajósokat. Azt pedig majd tsak megjegyyezni is szükségtelennek tartom, hogy ezen hajók a' pestist is magokkal viszik. —

„Oberster Schepeler.“

Ugyan ezen tárgyrol ekképpen irt a' Hamburgi újsághoz, egy levelezője, Tanagerből Oktob. 27-dikén: — „Itt ugyan istenő a' ditsőség, jó egészség uralkodik, de még is nagy félelemben vagyunk, minthogy a' szomszédunkban telyességgel nem akar szünni a' pestis, 's rettentő pusztításokat teszen. Egy Algiriai hajós tsoport pedig kivezett az *Allanticum* tengerre, az Orosz Prusszus és Hamburgi hajóknak elfogdosására. Az Orosz hajós Kapitány Schukman' éppen oly bátran mint szerentsésen elkövetett tselekedete által nagyon megboszsztatott az új Dey, Aly. Eleinten mídön a' prédáló hajó, melly az Orosz hajót elfogta vala, azon öt Orosz hajóslegényekkel, a' kik helyett 11 Törököt küldött által az Orosz hajóra, megérkezett volna, azonnal kiadta ezen öt Oroszokat az Algiriában lévő Svétziai Követnek: de megtudván kevés napok múlva, hogy Schukman mit tselekedett a' 11 Törökökkel, ő is azonnal vissza kérlette ám a' nevezett Követtől a' fogoly Oroszokat, 's a' legundokabb fogházba záratta őket: Mint értettük a' kivezett prédáló hajókon pestis uralkodik, pedig a' mellyek minden

hajókat megállítanak, a' mellyekkel össze találkoznak. Meddig fog még ezen ragadozóknak megengedtetni ez a' gonosz igasságtalankodás, mellyel még az a' veszedelem is össze van isatoltatva, hogy Európában a' pestist elterjeszthetik. És, fájdalom! mind ezek akkor történnek, midőn a' Középtengeren néhány Hatalmasságoknak hajós tsoportjaik le's felveznek."

Mint különös figyelmetességre méltó tziékelyt úgy adják továbbá elő a' Párisi levelek a' külső dolgokra ügyelő Spanyol Ministériumnak Madridban Nov. 11-dikén kiadott hirdetését, melynek ez a' foglalata: —

„Minekutánna Algiriában 's az ezen nevű Kántonnak belső részein 's kikötőhelyeiben a' pestis kiütött volna, a' pallérozott Európának azon Országlószékei, mellyek Afrikának ezen részéhez közelebb esnek, annyival is inkább félhetnek 's iparkodhatnak azon, hogy ezt a' rettenetes veszedelmet magoktól elzárhassák, hogy az Islanismus' követői (a' Törökök) azon szerentséilenekeknek halálokat, kik a' fátum' változhatatlanságán fundatott habonás hithez ragaszkodván, mint ennek áldozatai úgy vesznek-el, leghidegebb vérrel szemlélik. Minden tudja, melly nagy buzgósággal iparkodik a' mi Monarkhánk a' maga tisztviselőit, kivált kiknek az egészség eránt való gondoskodás a' kötelessége, arra felindítani, hogy ő Felségének ezen felséges foglalatosságban, melly az ő Felsége' hűséges alattvalóinak életben való megtartatása, segítői legyenek. Meg is felelt vala a' közönvéges buzgóság az ő Felsége ohajtásainak, 's már egészen meggyőződve vala ő Felsége azeránt, hogy mi a' mellett is, hogy a' pestises tartományokhoz legközelebb vagyunk, abból a' tekintetből, hogy a' Király' parantsolatai mindenütt ily nagy buzgósággal telyesítetnek, legnagyobb bátorságban lehetünk — midőn azonban

az ő Felsége atyai szívét ismét egy újabb szerentséilen történet hirtelenül szörnyű nagy félelemmel tölté-el. —

„Algiriából egy hajós tsoport, a' melly pestises hajóslegényekkel van meg rakva, azon szintett fogással, hogy a' Pruszsus és Hamburgi hajókat fogja üldözni, kivezett, még pedig azzal a' valóságos tzéllal, hogy a' pestist hozzánk is által plántálja, egyedül tsak azon forgatván elméjét, hogy a' véllünk barátságban élő nemzetekre is kiterjeszthesse ezen mérget. Az ezen mérgetszállító hajós tsoportot Oktob. 15 dikén a' mi Granadai partjaink mellett Malaga és a' Gáta' foka között látták olázkodni, a' hol az előtallt hajókat megállította, 's az emberei a' miénkkel összecelegyedtek. —

„Nem gondolja meg az Algiriái új Dey, azt, hogy a' mi tisztelt Monarkhánknek eddigis melly sok fáradságot okozott annak megakadályoztathatása, hogy a' pestisnek rettentő inségein, az ő Országának szívére berontsanak! Istentelen dühössége által arra ingereltetik, hogy azon ostornak irtóztatóságait, melly az ő tartományait kínozza, reánk is által hengerithesse! mert mitsoda egyéb okát gondolhatnók annak, hogy partjaink mellé pestises hajós tsoportot küldött, hogy azitt megállapodván, az ő dühösségének mindeneket kedvezés nélkül feláldozzon? Ez a' bűn a' vad nemzetek között is hallatlan. A' veszedelem szörnyű nagy: az elfordittatására való eszközöknek is rendkívül nagyoknak kell lenniük. —

„A' Királyt, a' mi Urunkat, a' népek' ezen megtagadhatatlan jusa' fundamentomainak, mellyet még a' hadakozásoknak minden nemeikben is meg kell tartani, megrontása nagyon megboszszantván, a' maga hatalmában álló eszközöket 's az idegen Hatalmasságoknál lévő minden hitelét arra fordította, hogy ezen nem emberi érzékenységgel bíró ragadozóknak megmérgecsített dárdáikat

a' maga Státusaitól elrekeszthesse. Az ezen emberekkel való legkisebb össze-
elegyedésnek rettenetes következtől
méltán iszonyodván, ajánlja ő Felsége az
egésségügyre Juntasnak, hogy leghat-
hatóbb eszközöket vegyen elő; valamint
szintén minden Ministereinknek, hogy kiki
a' keze' alá tartozó tárgyakra nézve mennél
nagyobb pontossággal megtegyen minden
előrevaló vigyázásbéli rendelkezéseket. Egy
szóval, ő Felsége semmit legkisebbet is
el nem mellőzött, a' mi arra szolgálhat,
hogy kívánságai szerentsés kimenetellel
koronáztassanak. Hanem ezen bennün-
ket ily szemmeláthatólag fenyegető ve-
szedelmek között, minthogy nem minden
büntételt lehet felfedezni, 's azért is, hogy
az efféle büntételek még a' felfedeztetés
után is elkerülhetetlenül rettenetes pusztításokat vonhatnak magok után; még ez
az atyai előrevaló gondoskodás 's a' tisztli
karoknak iparkodásaik is foganatlanok ma-
radhatnának, ha egygyenyegygyen min-
nyájunk, annak meggondolása által buz-
dítatván, hogy itt minnyájunknak élete
veszedelemben forog, minden oly dol-
goknak illetésétől 's oly emberekkel való
összeelegyedéstől, a' mellyekhez és a'
kikhez tsak távolról is gyanú férhet, ma-
gunkat el nem tartóztatjuk, 's mindent,
a' hol magát valami efféle mutatja, be-
nem jelentünk. A' pestis senkinek nem
kedvez; 's a' szegényt még jobban
bántja, mint a' gazdagot. Könnyű
tehát állatni, hogy a' közönséges ügy
még azokat is, kiket különben egy kevés
ideig tartó nyereség ketségethetne a'
roszra, meggyőzheti affelől, hogy tsak
valamely vigyázatlanság által is melly
könnyen kitehetik, ezer másokkal egy-
gyütt magokat is a' veszedelemre. —

Hogy tehát a' közönségnek erköltsi-
ségét ezen aránypontra vezérteni lehes-
sen, szükség, hogy a' Papok, az Oltár'
szolgái, kik az igazságot a' kathedrákban
's a' gyónatószekekben tanítják, egész

iparkodásokat ezen tárgynak eszközlésé-
re fordítsák, míg azalatt a' világi tiszt-
viselő karok egész erejüket arra fogják
fordítani, hogy a' Monarkha' rendelési-
nek irgalom nélkül való engedelmisséget
szerezzenek. A' Király reméli, hogy a'
lelki pásztorok meg nem szünyvén elmé-
jekben forgatni, hogy melly véghetetlen
nagyságú bűn legyen az egésséget tárgya-
zó törvényeknek legkisebb megsértése,
ezen törvények' pontos betöltésének pre-
dikállása által a' két Felségek (ugymint
a' Mennyei és Földi Felségek) eránt ké-
szek lesznek legkedvesebb szolgálatjokat
tenni, 's ez által hivataljoknak valamint
fontosságát úgy szentségét is megbizonyí-
tani.

Spanyol Amerika.

A' Buenos-Ayresi Országlószók meg-
sokalván a' sok lármát, mellyel az ő pré-
dáló hajóji ellen külömbkülömb idegen
nemzetek szünet nélkül panaszokdottak,
egy Hírdetést adott ki, mellyben kinyilat-
koztatja, hogy oly eszközöket fog elő-
venni, hogy az efféle panaszoknak a' Bue-
nos-Ayresi tengeri ragadozók ellen en-
nekutánna semmi helye ne legyen. Hir-
detését ezen szökon végzi: — „Előttünk
semmi nem szentebb a' betsületnél; 's
azon leszünk, hogy semmit el ne mel-
lőzzünk, a' mi arra szolgálhat, hogy el-
lenségeinket a' rágalmazásra való minden
alkalmatosságtól megfoszthassuk. Déli Amé-
rikában sem fejtelenség' sem nadrágtal-
anság (sanscoulotság) principiúmai nem
uralkodnak. Mi ki nem hirdettük a' ma-
gunk függetlenségét addig, míg Orszá-
gunkban a' belső rend helyre nem ál-
lott. “

Két Portugallus hajókat, mellyeket
a' Buenos-Ayresi prédálók elfogván oda
bevezettek vala, az Országlószók azonnal
kiadatott, oly nyilatkozatással, hogy nem
akar hadat folytatni Portugallia ellen.

Montevideo-ba hasonlóképpen szabádon bebócsátják már most a' Buenos-Ayresi hajókat is, mint akarmelley más nemzetekéit.

Chiliben a' környülállások mostanság semmit nem változtak. Ujabb verekedések ott nem történtek. A' Spanyolokat, kik *Talkaguanába* vették vala be magokát, tsak éhséggel való szorongatás által iparkodtak arra venni az Insurgensek, hogy vagy feladják magokat, vagy elevezzenek onnét Lima felé, önként; a' melly végre készen is állottak már a' hajóik, tsak azért halasztották eddig is az onnét való elevezést, hogy Limából segítséget vártak.

A' Venetzuella-i Királyi seregek' fő vezéréről Generalis Morillóról azt írják az Északi Amerikai levelekben, hogy meghalt volna; de, hogy természeti halállal-é, vagy pedig erőszak által; nem mondják. De ennek a' hírnek még megvalóságosulást várunk.

A' Meksikói környülállásokról, melyekről még eddig legkevesebb bizonyost olvastunk, nevezetesen a' Mina' expeditziójáról, most sokat olvasunk. A' Londoni Chronicle vett Vera-Cruzból sok levelet, mellyek a' folyó esztendőben Junius' 25 dikétől fogva Jul. 15-dikéig ott történt dolgokat foglalják magokban. Sok találatik ezen levelekben olyan, a' mi világosságot ad némely előbbeni környülállásoknak. Nem régen azt olvastuk vala az Anglus levelekben, hogy nem tudni, mi okon választotta Mina a' Meksikói vidékeken a' legkevesebb népes környéket? Mint mindjárt meglátjuk, ennek is meg lehet találni az okát az említett levelekben: —

„Mina, így szoll az egygyik író, mint látszik meglehetősen tudósítást kapott vala Uj-Spanyolországnak (a' Meksikói tartományoknak) belső állapotjáról, nevezetesen, hogy ezen nagy országnak ész-

ki része, kivált Baxio nevü tartomány, a' legnépesebb, leggazdagabb és legerősebb volna. Ő tehát arra határozta magát, hogy oda benyomulhasson, annyival inkább, hogy tudta, hogy ott Pater Torres által a' revolúzió, folytatában elevenítettik. Mina a' múlt Májusban szállott ki Soto-la-Marinához. Ekkor tsak 400 emberei voltak, de a' kik közt számos tisztetek találatiak. Ezek közzül 100 embert a' nevezett erősségben hagyván, a' többivel, 's egy nyomatató sajtóval, és 7000 puskával, útnak indúlt. Utját az Ország' belső pusztás vilékein, Guadalarának *Mais* vagy Kukuritza völgy nevü tartománya felé folytatta, a' hova Jun. 5-dikén érkezett meg; melly időközben a' Spanyolok Vera-Cruzól egy hajós tsoportal Soto-la-Marinához evezvén, Minának egy Korvettjét 's egy szállító hajóját, mellyek a' part mellé süllyesztetve voltak, egy 12 fontos ágyuval, 's valami régi formaruha darabokkal egyetemben, mellyek a' szállító hajón voltak, semmivé tette. Minát ezen előrelévő nyomulásában tsak Generalis Arrebondo Montereyben, és Oberster Arminan tartották szemügyen két Regimentekkel, mellyeknek egygyike Tampikóban a' másik Altamirában voltak őrizeten, a' honnét az utolsó 150 lovasokat küldött Mina ellen, de a' kik az ő előtsoportja által vissza verettek. Ezek a' *Mais* völgyében történtek. A' völgy' régénél, a' hova Jun. 11-dikén érkezett meg Mina; 550 gyalogokkal és 300 lovasokkal várta őtet Oberster Arminan; 's 16-dikban, a' melly idő alatt 1400 emberekre szaporodott Arminan alatt a' Királyi sereg, verekedésre került a' dolog, melynek kiemenetét legjobban lehet olvasni magában a' Madridi újságban, melly azt a' múlt Oktober' 18-dikán adta ki, következő módon: —

„Brigadéros Generalis Torreshez. —

„Tizenhárom óranyi útozás után oly szerentsés valék, hogy *Minát* a' Rebellist beértem, ki is engem', tsatázó rendben állva bevárt. Az ellenségnek azon határozásával sem gondolván, melly szerint fogadással ellökéllette vala magában, hogy vagy meghal vagy győzedelmeskedik, mi őtet késedelmezés nélkül megtámadtuk, és $3\frac{1}{2}$ óra alatt megvertük. Nyereségünk tökéletes lett volna, ha a' mi lovasokból álló *Rio-Verde*i csoportunk meg nem zavarodott s gyalogságunk' lineáját által nem törte volna, melly után a' vezérnek és egyéb tisztéknek semmi iparkodásaik többé meg nem állíthaták futó csoportjainkat. Gyalogságom nem soká oszloppforma csapatokba helyhezette magát; a' *Siera-Gorda* és *Tulancingo* nevű tartományokból való lovasaink pedig a' Rebellisek' üzésére indultak, a' kik *Venado* felé folytatják útozássokat, A' nevezett három lovas csoportjaim' maradványa nagyon össze van martzongolotva, a' melly környülállás megakadályoztat abban, hogy az ellenséget egészen semmivé tehessük: de reménlem, hogy ezen tzelzésünknek elérhetésére, 200 lovasokat fog *Generalis Uram* segítségemre küldeni. Gyalogságunk is, mihelyest magát egy kevéssé kinyugodja, azonnal meg fog az ellenség' kergetésére indulni. Költ a' Sz. Józsefi lögerben, Jun. 16-dikán, 1817-ben: —“

„*Arminan Benito*, Oberster.

CA' *Mina* a' seregetskéjénél, mellyel *Soto-la-Mariná*hoz kiszállott, eleinten egy *Mier* nevű Páter is találtatott, de a' kiről azt írják, hogy mikor értésére esett, hogy az ő hajójokat, mellyen oda eveztek, a' *Vera-Cruzi* Spanyolok felégették, s *Mina* az Ország' belső részeire vette útját, ő elpártolt tölle s *Uj-Orleans* felé keresett magának megmenekedésre való utat, a' melly tájon most a' *Frantzia*

Emigránsok házálnak, vagy megtelepedni iparkodnak. — Nem régen azt is olvastuk nemelly idegen levelekben, hogy ugyan ezen *Frantziák* még a' *Mexiko* ellen tételődő munkálódásokban sem volnának idegenek. — A' nevezett Páterről *Mierről*, azt jegyzik meg a' *Párisi újság*levelek, hogy őtet *Parisban*, a' hol két esztendőknék előtte tartózkodott, jól ismerik. Ő az, a' ki *Londonban*, 1811-ben és 1812-ben, *Uj-Spanyolország'* *Revolúziójának* *Historiáját* *Spanyol nyelven* kiadta).

Azt tartják, hogy tsak a' hegyek közé benyomúlhasson egyszer *Mina*, azután bajosan akadályoztathatják meg, hogy *Torressel* össze ne tsatólhassa magát, minthogy ekkor osztán *Comange* és *St. Gregorio* nevű sántzok nagy oltalmárra fognak néki szolgálni, s a' többi.

Északi Amerikai Egygyesült Státusok.

Itt a' *Congressus'* tanátskozásai *Decembernek* 1-ső hétfűjétől fogva folynak, de ezekről mi *Európában* még későre fognak valamit tudni, minthogy az onnét jött tudósítások még tsak *Oktoberiek*. A' *National-Intelligencer* azoközben, kétségkívül hogy a' nép' gondolkodását ahozképpest elkészítse, előre is kiadta, hogy mik fognak ezen tanátskozásoknak főbb tárgyaik lenni. Legfőbbnek teszi mind ezek között a' következő két kérdéseknek meghatároztatását: — 1. Jó lesz-e az *Északi Amerikai Egygyesült Státusoknak* fegyvereket a' *Déli Amerikai* függetlenné lett *Országlószóke*eknek, a' mellyek tsak most támadtak s a' magok lételeiért még verekednek, elősegítettésekre fordítani? — 2. Illendő lenne é az, hogy mi azon tartományoknak függetlenségeket megismerjük, mellyek a' magok ezen megismertetéshez való jussokat, tulajdon független *Országlószóke*iknek felállítása.

által már megmútatták? — Maga a' fenn - nevezett újság így okoskodik ezen kérdésekre nézve: — Ő az elsőt még csak feltenni is szükségfelettlónak tartja, nem azért, úgy mond, mint ha sokan nem találhatnának közöttünk olyanok, kik azt kívánnák, hogy munkás részt vegyünk ezen insurgenseknek segítésében, hanem azért, hogy a' Congressusban és a' nép közt is csakugyan sokkal többre telik azoknak száma, kik minden nem elkerülhetetlen és oly hadakozást, a' melly nemzetünknek jussait és betsületét egyenesen nem érdekli, eltávoztatni kívánnak. A' mi a' 2-dik pontot illeti, már ez éppen más színű dolog. Kétségbe hozattathatik-e a' politikának az a' jussa, hogy egygyik vagy mindenik Déli Amerikai tartománynak függetlenségét megismerje, mihelyest ezt a' függetlenséget a' népnek egygyetértő szava a' nemzetek jussa által megszenteltetett módokon kinyilatkoztatta. Ezen állításunkat nem azért erősítjük a' politikával megegyezőnek lenni, mint ha erre valamely ezen tartományok eránt felvállalt kötelességek készszeritenének. Ezen tartományok között a' legholdogab- bikk (Buenos-Ayres), egy Európai Printz- nek adott hivatalt, hogy uralkodjék rajta; a' másik (Venetzuella) a' mi kereskedésbéli vetélkedő társunknak (Angllának) tette azt az ajánlást, hogy, ha az ő függetlenségét megismeri, csak egyedül ő folytathat ott, zo esztendeig kereskedést. Ha nekünk ilyen ajánlás lételvéni ezt el nem fogadtuk volna, nem egészszen méltatlanul hánynák Országlószékünk szemére, hogy ezen tartománynak Mi-

nisterét, mint képviselő Kóvetjét, tüstént be nem fogadta hozzánk. Nem Buenos-Ayres, Chilli, Venetzuella, 's a' többek eránt tartozó köteleztetés az, a' mi bennünket arra indíthat, hogy ezeknek függetlenségét megesmerjük: hanem az önnön magunk eránt való köteleztetés ám, 's a' mi szabadsági és függetlenségi principiumok eránt viseltető tiszteletünk, mellyeken tulajdon Státusunk' alkotmánya is fundáltatott. Ezek hívnak - meg bennünket, hogy elsők legyünk azok között, kik azon tartományoknak függetlenségét, mellyek egy polgári szabadságnak kedvező 's állandóságot ígéro Országlószéket állítottak-fel, megesmerik. Azoknak, kik ezen tzel' eléréséért verkednek, tiszta szívből boldogulást kíván a' mi népünk; de Országlószékünk csak akkor lehet ebben részesülő társ, minekutánna megmútatták ezek, hogy annak elérésére alkalmasok. — „Mi ugyan nem akarjuk, így végzi szavait az író, itéletünkkel a' Congressus' határozását megelőzni, annyit mindazáltal mégis kimondunk, hogy nem fogunk tsudálkozni, ha a' Congressus ezen egész tárgyat a' végrehajtó Hatalomra találóá bízni, mint a' melynek külömben is tulajdona az a' jus, hogy Kötéseket tsináljon 's az idegen Kóveteket elfogadjja vagy elküldje. Azonban a' mi kikötőhelyeink már addig is nyitva állanak ezen tartományoknak hajójik 's zászlójik előtt, mint ezt Országlószékünk már nyilván kihirdettette: pedig tudjuk, hogy a' melly Országnak zászlója befogadtatik, annak Országlószéke is meg van esmertetve.“

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
 Dec. 9-dik napján 298 $\frac{1}{2}$ — 10-dikén 299 $\frac{1}{2}$ — 11-dikén 299 $\frac{3}{4}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Pestről Dec. 3-dikán. — Zágrábi Püspöki Megyéből való Pap, Philosophia és Theologia Doctora; a' Pesti Kir. Universitásnál felsőbb Mathesisnek Professora Fő Tiszt. *Bruna Ferentz* úr a' tegnapi napon temettetett itt el, minden tudományok' és jó erkölcsök' barátinak szomorúságokra.

Ugyan a' Nemzeti Universitásnál, megüresülvén Főtiszt. N. Váradikanonok *Predanoczy János* úrnak halálánál fogva a' Moralis Theológiának Tanító-Széke, ritka talentomára, és különös érdemeire nézve Főtisztelendő *Fischer Bertalan* urat méltóztatott Felsőleges Urunk arra kegyelmesen rendelni, ugymint a' ki a' Szepesi megyében Pap, az ifjú *Szirmay Grófok*nak nevelője, a' *Diakovári* Püspöki Lyceumban a' fellyebb írt Tudománynak, a' Lelki Pásztori Theológiának, és az Egyházi Törvénynek Tanítója, ezenkívül ugyan itt Consistoriumi Tanácsos, Secretarius, és megyés Püspök lévén minden megkívántató tulajdonsággal felruházotttal találtatott ezen hivatalra. E' folyó hónapnak 3-dikán már meg is történt az említett Főtisztelendő Urnak ezen új hivatalába való beiktatódása, — Főtiszt. *Dertsik János* úr napkeleti nyelveknek Tanítója, és a' Theologia Facultásnak ez idő szerént való Decanusá vivén azt véghez.

A' szegénységnek segítségére ismét egy szép áldozat történt Pesten, t. i. ennek a' hónapnak 1-ső napján magok az Uraságok a' Város nagy Theatrumában egy játékot adtak elő a' Pesti Jóltévő Asszonyi Egyesülésnek hasznára. Schillernek ilyen című darabja: *die Braut von Messina* választatott az eljáadásra. Maga a' Kir. Fő Herczeg *Ferdinand Ma-*

gyar Országának Commandirozója is jelen volt. Atallyában igen tele lévén a' Theatrum, szép haszon jött-be.

* * *

Magyar Országban is megtartották mind a' két Felekezeten lévő Protestánsok a' Reformationnak e' folyó esztendőre esett III-dik Százados Innepét, szintűgy mint a' Német Országiak. Mindazonáltal nem szorították magokat mindenütt ugyan azon napra, a' környülállások szerint egyik helyen elébb, másutt pedig utóbb szentelvén azt. Nevezetesen Pesten a' Reformata Sz. Ekklézsia Nov. 30-dikán tartotta azt meg. Az ahhoz való készültek a' dolognak méltóságához voltak intézve. Azomban minden ájtatossági czeremoniák a' Keresztyén Vallásnak lelkehez lévén mérve, inkább belső, mint külső innepléssé tétetett az egész Solemnitas. Fő Tiszt. Superintendens *Batory Gábor* úr a' CXVIII-dik Soltárnak 15- és 16-dik verseit vette-fel Textusul, és effelett fontos alkalmatossági Predikáziót tartott. Különösen a' Reformatzionak külömbkülömbféle hasznait adta elő, melyeket Historiai tsalhatatlan Tanúbizonyosságokkal megmutogatott. Végre azt a' könyörgést mondotta - el a' Gyülekezet előtt, melly minden Reformata Ekklézsiának az egyformaság kedvéért előre megküldetett. Az úr Vatsorája is kiosztatott ugyan ezen alkalmatossággal. A' Pesti Ref. Szent Ekklézsiának fényes méltóságban helyezettett, és szép számmal lévő Tagjai egész vallási buzgósággal szentelték ezen nagy innepet.

* * *

Budáról Dec. 7-dikén. A' Nagy Méltóságú Magyar Királyi Helytartó Tanács, Titoknokká lett Tel. *Gyöngyösi László* úrnak helyébe, eddig az ideig Concipistaképpen szolgált T. *Hersich*

Ferentz urat nevezte-ki hasznos szolgáltnak tekintetéből Protocollistának.

Nem messze Budától *Nagy Turbálon*, melly helyet Gróf *Majláth* ö N.gabir, *Jessitz Mihály* és *Anna* nevű személyek' házassági életeknek 50-dikésten-deje egész innepi formában innepeltetett Nov. 30-dikán. Mise, predikáció, és egyéb minden volt, a' mit csak nagyobb alkalmatosságokon tenni szoktak. Az ősz jubilálókat egész pompával vezették a' templomba, hol áldás mondatott reájok. Még Mélt. Székhelyi Gróf *Majláth Nepomuk János* ö N.gabir, és felesége Mélt. született *Révay Anna* Grófasszony is méltóztatták ezen ceremóniában részt venni, olyan tanúknak-képében jelenvén meg a' templomban, a' minéműek házassági esketés alkalmatosságával kellenek. A' Gróf ö N.gabir kised Huga pedig nyoszó-óleány volt. Vége lévén a' tzeremoniának a' jubilálók a' Mélt. Grófnak kastélyába mentek, a' hol gazdagon megvendégeltettek.

* * *

Kaposvárról Nov. 16. dikán. — Kaposváron eddig az ideig csak a' Grammatikai Oskolák állottak-fel ö Felsőségnek engedelmével; már most pedig a' *Humaniora* név alatt esmeretes vagy is a' *Poëtica*, és *Rhetorica Classisok* is lábra állottak ott felsőbb engedelem mellett. Novemb. 6-dika volt az a' nevezetes nap, mellyen ez az új Intézet szép és diszes ájtatossági ceremóniák között folyamatba indított, úgy hogy már az idén az új Classisok taníttatnak. Ha igaz az, hogy 50—100 forintokért, és 3—4 mérő gabonáért, vagy élelemre valókért esztendei élelmet kaphat itt a' Tanuló, ha mindjárt nem az első házaknál is; továbbá ha a' szegény Tanulók ingyen tartatnak: már így lehetellen, hogy a' Kaposvári oskolát igen sokan meg né látogassák.

Elegyes Dolgok.

A' múlt telet nagyon nevezetessé tet-

te az, hogy a' medvék, nem csak *Siberiának* napkeleti 's északi részein hanem *Kamtsatkán* is az erdöket tsordásan elhagyván, az emberek' házaikhoz sok helyeken berontottak, 's az azokban talált embereket széllyel tépték 's megcitték; söt egymással is tselekedtek ekképpen. Tavasszon sok helyeken találtak döglött medvéket, mellyek óhség miatt veszték-el. Nem emlékeznek a' *Kamtsatkai lakosok*, hogy a' medvék oly kegyetlenek lettek volna, mint ezen télen. Okának nem egyebet gondolnak, hanem hogy a' *Kamtsatkai tengeren* vagy két esztendőtől fogva hal'dolgában nagy fogyatkozás kezdett lenni, melly itt a' medvéknek legfőbb eledele volt eddig.

Marsiliába November' 24. dikén *Petz*ből és *Marokkó*bol egy vándorlókból (pilger) álló csoportotka kötött-ki, melly onnét *Mekka* felé szárdékszik útját folytatni. Mind igen szép fiatal emberek. Felső ruhájok egy fejer, tsuklyás szörköpenyeg. Meztelen lábain szattyán Törökzipöket (*Sandallá*) hordoznak. Tizenötön vannak. Nagyon szembetűnő köztök egy *Islamita*, szép fiatal Szarándok. A' *Marsiliaiak* előtt Indiától fogva Grönlandiáig semmi nemzetnek öltöze nem tartatik újságnak: de ezen bujdoklóké még is nagyon magára vonta az ö figyelmetességeket.

Gróf *Eas-Cases*, a' Bonaparte volt utóbbi Titoknokja, a' ki *Sz. Ilonáról* lett elküldtetése után egy darabig a' Jó remenség' fokán tartózkodott, azután, mint nem rég' olvastuk, Angliához megérkezett de az odavaló kiszállásra engedelmet nem kapott, November' 27-dikén *Brüsszelen* által *Aachen* felé folytatta útját.

Az *Algiriai Aly* nevű új *Dey* ellen is özszeesküvés támadott, hanem ö, kintsével egygyütt a' kastélyba bezárkozott. a' hol körülvéve őrzik a' támadók.